

1. ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΜΟΡΑΛΗ ΑΝΑΠΝΕΟΥΝ ΞΑΝΑ

Μέσο: ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .20/09/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/09/2018

Σελίδα: 30

30

Φιλελεύθερος

Εντέχνως

ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Πέμπτη
20 Σεπτεμβρίου
2018

ΜΠΟΡΕΙ ένας καλλιτέχνης να «ενώσει» σε μία έκθεση τα πιο σημαντικά μουσεία και ιδρύματα του τόπου; Αν μιλάμε για τον Γιάννη Μόραλη, όχι μόνο μπορεί, αλλά επιβάλλεται κιόλας. Κι αυτό γιατί υπάρχει μία από τις πλέον σημαντικές καλλιτεχνικές φαινογνωμίες του ελληνικού 20ού αιώνα: πρωτοπόρος ζωγράφος, ταλαντούχος χαρακτής, προικισμένος σκηνογράφος και χαρισματικός δάσκαλος, ο Μόραλης αναδείχθηκε ως βασιλικός εκπρόσωπος της γενιάς του '30, με τη ζωγραφική του να εκφράζει μεταπολεμικά μία από τις καλύτερες και ίσως πιο τεκμηριωμένες εκδοχές του «ελληνικού μοντερνισμού». Έτσι, με τη συμπράξιστάς της οικογένειας του ζωγράφου, συμπεράττουν, για πρώτη φορά, το Μουσείο Μπενάκη, η Εθνική Πινακοθήκη, το **Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης** και η γκαλερί Ζουμπούλακη.

Η έκθεση, που εγκαινιάστηκε χθες στο Μπενάκη της Πειραιώς με όλη την εικαστική κοινότητα να γεμίζει ασφοκτικά το εσωτερικό προαύλιο του μουσείου, πνάνει το νήμα της πορείας του δημιουργού από τα χρόνια της σπουδής, τη δεκαετία του '30, μέχρι τις αρχές του 2000. Και καθώς ο Μόραλης συνδέθηκε από νωρίς με εμβληματικές φαινογνωμίες, όπως ο δάσκαλός του Γιάννης Κεραλλινός και ομότεχνοι με τους οποίους διατήρησε στενούς δεσμούς φιλίας επ' όρου ζωής -Τσαρούχης, Νικολάου, Καπράλος-, αποτυπώνεται μια εποχή εξαιρετικής ανθοφορίας για τη νεοελληνική εικαστική σκηνή.

Σεφέρης και Ελύτης

Το ίδιο συμβαίνει και με τις πνευματικές κορυφές που σφράγιζαν τα πολιτιστικά πράγματα του τόπου: στην έκθεση «παρελαύνουν» δίπλα στον Μόραλη, οι Σεφέρης και Ελύτης μέσα από εξώφυλλα βιβλίων, αλλά και εικαστικές συνθέσεις που παρεμβάλλονταν στις ποιητικές συλλογές. Βλέπουμε ακόμη εξώφυλλα δίσκων του Μάνου Χατζιδάκι και άλλων μουσικών και τραγουδιστών, ενώ παρουσιάζονται για πρώτη φορά αυθεντικά θεατρικά κοστούμια που σχεδίασε και δεν έχουν εκτεθεί μέχρι τώρα, λαμπρά δείγματα της συνεργασίας που είχε επι πολλά χρόνια με τον Κάρλο Κουν και το Ελληνικό Χορόδραμα της Ραλλούς Μάνου.

Πέρα από τα μνημεικά ζωγραφικά έργα, που, έπσο για τον περιορισμένο χρόνο της έκθεσης, «αναπνέουν» έξω από τις αποθήκες της **Εθνικής** Πινακοθήκης, ο επισκέπτης θα

Τα έργα του Μόραλη αναπνέουν ξανά

1. ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΜΟΡΑΛΗ ΑΝΑΠΝΕΟΥΝ ΞΑΝΑ

Μέσο: ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 20/09/2018 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 20/09/2018

Σελίδα: 31

Εντέχνως

Φιλέλευθερος

31

Πέμπτη
20 Σεπτεμβρίου
2018

χαρεί και μια ενόπια έργων που στην έκθεση παρουσιάζουν ισότιμο καλλιτεχνικό βάρος: διακοσμητικά υφαντά τοίχου και κεραμικά για επιτοίχια χρήση, αλλά και ως στοιχεία επίπλων (εδώ βρίσκουμε τη συνεργασία του Μόραλη, την κεραμίστρια Ελένη Βερναρδάκη, που οι φιλότεχντοι θυμούνται από την πρόοφα αναδρομική της έκθεση στο Μπενάκι της Πειραιώς). Μαζί με αυτά, παρουσιάζονται αρχιτεκτονικά στοιχεία, από τα οποία γνωστότερο είναι το έργο του δημιουργού σε μάρμαρο για την όψη του ξενοδοχείου Χίλτον επί της Λεωφ. Βασιλ. Σοφίας. Παράλληλα, εκτίθενται ακόμη πολλά τέτοια έργα, τα οποία κομοούν γνωστά κτίρια (σαν το Μον Παρνές και την Ωκεανίδα στη Βουλαγαμένη), αλλά και εισόδους πολυκατοικιών, καθώς και τον σταθμό μετρό Πανεπιστήμιο.

«Ήταν ένας καλλιτέχνης που πέραν της ζωγραφικής του άγγιζε και όλα τα είδη των εφαρμοσμένων τεχνών. Και κάθε φορά θριάμβευε!» επισημαίνει ο επιμελητής της έκθεσης Νίκος Παΐσιος, γιατρός στο επάγγελμα και επιστημονικός σύμβουλος του Μουσείου Μπενάκι. Ο γρευντής επέλεξε 200 πίνακες κι άλλες τόσες δημιουργίες -σχεδιά, χαρακτηριστικά, εικονογραφίες, συνθέσεις σε κεραμικά πλακίδια, μεγάλο μεγέθους γλυπτά και μικρογλυπτά, κοστούμια και μακέτες σκηνικών- από το πολυδιάστατο έργο του Μόραλη, προκειμένου να ανασυνθέσει την καλλιτεχνική πορεία του και, το κυριότερο, να φωτίσει πτυχές του

ανθρώπου πίσω από το έργο. Η διάταξη της έκθεσης εκτολίσσεται με ασφάλεια, καθώς παρατάσσεται χρονολογικά. Ωστόσο, κάρη στον σχεδιασμό που οργάνωσε ο επιμελητής της, τη βιογραφική ροή «σπάνε», χωρίς να τη διαταράσσουν, θεματικές ενότητες μικρότερου μεγέθους, ως εκθέσεις που μπορούν να ιδωθούν μεμονωμένα μέσα στην έκθεση. Τέτοιες ενότητες αφιερώνονται στο έργο Σύνθεση Α', που αποτέλεσε ολοκλήρωση δεκάδων σχεδίων, προσχεδίων και σπουδών, αλλά και σε πορτρέτα φίλων και προσωπικοτήτων. Είναι πραγματικά εντυπωσιακό πόσα ζωγραφικά προσχέδια και πόσα αντίστοιχα σχεδιαστικά ετοίμαζε ο Μόραλης για κάθε έργο.

Το πύλινο περιστέρι

«Υπήρχαν περιπτώσεις που έκανε πάνω από 100 σχεδιαστικά προσχέδια μόνο για ένα έργο. Ένα ενδιαφέρον παράδειγμα αυτής της επιμονής του σχετίζεται με το περιστέρι που εμφανίζεται σε μια γωνία της "Σύνθεσης Α", 1949-1958". Προκειμένου να καταλάβει πώς ακριβώς έπρεπε να πέφτει η σκιά του, έβαλε την τότε σύζυγό του και γλύπτρια Μπούμπια Λυμπεράκη να φτιάξει ένα πύλινο περιστέρι στο μέγεθος που ήθελε. Κατόπιν, ζήτησε από τον Μάριο Βίτι να το φωτογραφίσει, ώστε να καταλήξει στον υπολογισμό που αποζητούσε» σημειώνει ο κ. Παΐσιος. Χωρίς αμφιβολία είναι μια έκθεση «χορταστική», που μόνο μία επί-

σκεψη στο Μπενάκι της Πειραιώς δεν αρκεί. Συγκεκριμένα, ο επισκέπτης παρακολουθεί τη διαδρομή του Μόραλη από το εργαστήρι χαρακτηριστικής -εκεί διαπιστώνει κανείς ότι ουσιαστικά ξεκινά ως χαράκτης-, τη συνέχιση των σπουδών του στη Ρώμη και το Παρίσι μαζί με τον επιστήθιο φίλο του Νίκο Νικολάου, τα δύσκολα χρόνια της Κατοχής, την αρχική αναγνώριση από το κοινό, την εκλογή του ως καθηγητή στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών σε ηλικία μόλις 31 ετών, τη συμμετοχή του στην Biennale Βενετίας του 1958 και την τελευταία, γόνιμη καλλιτεχνική περίοδο με τις καθαρές αφαιρετικές φόρμες, όπως την παρουσιάζει μέσα από την Γκαλερί Ζουμπούλακη.

Βγαίνοντας από την έκθεση, ο επισκέπτης αποχωρεί με το αίσθημα ότι ο ζωγράφος υπήρξε ένας ολοκληρωμένος Ευρωπαίος δημιουργός σε όλο το φάσμα των εφαρμογών. Γιατί, λοιπόν, μια σημαντική συλλογή ή ένα μουσείο εκτός Ελλάδος δεν έχει Μόραλη; Τούτη η εύλογη απορία -διά στόματος του διευθυντή του **MIET** Διονύση Καψάλη- λέει πολλά, δυστυχώς, για το έλλειμμα πολιτιστικής διαχείρισης στον τόπο. Το μόνο που μπορούμε να ευχηθούμε είναι η κοινή δράση των μεγάλων μουσείων και των πολιτιστικών ιδρυμάτων μας να βρει συνέχεια στο εξωτερικό.

ΠΕΓΚΥ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Ο ΣΕΜΝΟΣ ΚΑΛΙΤΕΧΝΗΣ ΜΕ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΡΔΙΑ

«Ο Γιάννης Μόραλης ήταν ένας άνθρωπος συναισθηματικός αλλά και εσωστρεφής», αποκάλυψε η Πέγκυ Ζουμπούλακη. «Ανοίγονταν σε πολύ λίγους ανθρώπους, ίσως και μετρημένους στα πέντε δάκτυλα. Αυτή η έκθεση, λοιπόν, φανερώνει τον σεμνό καλλιτέχνη με τη μεγάλη καρδιά, μια πλευρά του που λίγοι γνώριζαν. Ετσι, ο επισκέπτης της έκθεσης ανακαλύπτει πράγματα για την προσωπικότητα του Μόραλη που τα βλέπει στο έργο του».

Διάρκεια έκθεσης: Έως 5 Ιανουαρίου 2019

